

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 16 grudnia 2019 r.

Pozycja 251

POSTANOWIENIE z dnia 9 września 2019 r. Sygn. akt Ts 99/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Grzegorz Jędrejek,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej E.K. w sprawie zgodności:

„art. 66 ust. 1 pkt 5 lit. [b i c] ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2018 r. poz. 1184, 1467, 1669, 2193; z 2019 r. poz. 730) w zakresie, w jakim zaskarżone przepisy odmawiają określonych w nich uprawnień osobom zatrudnionym w Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej na stanowisku asystenta radcy (w tym specjalisty i głównego specjalisty)” z art. 2, art. 32 ust. 1 i 2 oraz art. 65 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

p o s t a n a w i a:

nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 27 czerwca 2019 r. (data nadania) E.K. (dalej: skarżąca), reprezentowana przez adwokata, wystąpiła z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego:

15 września 2015 r. skarżąca złożyła w Izbie Adwokackiej wniosek o wpis na listę adwokatów. Wniosek motywowała posiadaniem stopnia naukowego doktora nauk prawnych oraz zatrudnieniem na podstawie umowy o pracę w Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (ówcześnie Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa; dalej: Prokuratoria lub PGRP) na stanowisku asystenta radcy Prokuraturii (pierwotnie specjalisty a następnie starszego specjalisty) w latach 2008-2014.

Skarżąca wystąpiła z wnioskiem o wpis na podstawie art. 66 ust. 1 pkt 5 lit. b i c ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2018 r. poz. 1184, ze zm.; dalej: p.o.a.), które uprawniają osoby posiadające stopień naukowy doktora nauk prawnych do wystąpienia o wpis na listę adwokatów bez obowiązku ukończenia szkolenia aplikacyjnego i złożenia egzaminu adwokackiego, jeżeli przez odpowiedni okres w czasie 5 lat poprzedzających złożenie przedmiotowego wniosku wykonywały wymagające wiedzy prawniczej czynności bezpośrednio związane ze świadczeniem pomocy prawnej w kancelarii adwokackiej, kancelarii radcy prawnego, zespole adwokackim, spółce cywilnej, spółce jawnej, partnerskiej, komandytowej lub komandytowo-akcyjnej (lit. b) bądź też wykonywały wymagające wiedzy

prawniczej czynności związane z tworzeniem projektów ustaw, rozporządzeń lub aktów prawa miejscowego, będąc zatrudnionymi w urzędach organów władzy publicznej lub w państwowych jednostkach organizacyjnych (lit. c).

Po przeprowadzeniu postępowania kwalifikacyjnego Okręgowa Rada Adwokacka w C. uchwałą nr [...] (dalej: uchwała ORA) z 15 października 2015 r. wydała decyzję o wpisie skarżącej na listę adwokatów tamtejszej izby. Jednakże 16 grudnia 2015 r. Minister Sprawiedliwości wyraził sprzeciw wobec uchwały ORA podnosząc, że „w świetle art. 66 ust. 1 pkt 5 lit. b i c [p.o.a.] zatrudnienie w Prokuraturii Generalnej nie stanowi przesłanki uzasadniającej wpis na listę adwokatów”. Od decyzji tej skarżąca wiosła skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W., który wyrokiem z 5 lipca 2016 r. (sygn. akt [...]) oddalił jej skargę. Od tego orzeczenia skarżąca wniosła skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego, w której zarzuciła naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie art. 66 ust. 1 pkt 5 lit. b i c p.o.a. Skarga ta została oddalona wyrokiem z 14 lutego 2019 r. (sygn. akt [...]). Wyrok ten został wskazany przez skarżącą jako ostateczne rozstrzygnięcie w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072, ze zm.; dalej: u.o.t.p. TK), skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o nadaniu skardze konstytucyjnej dalszego biegu, gdy spełnia ona wymagania przewidziane w ustawie oraz nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p. TK.

2. W ocenie Trybunału analizowana skarga konstytucyjna spełnia przesłanki przekazania jej do merytorycznej oceny.

2.1. Skargę sporządził radca prawny, który – zgodnie z art. 44 u.o.t.p. TK – przedłożył stosowne pełnomocnictwo obejmujące sporządzenie i wniesienie skargi konstytucyjnej oraz reprezentowanie skarżącej przed Trybunałem.

2.2. Skarżąca wyczerpała przysługującą jej drogę prawną, ponieważ od niekorzystnego dla niej wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego (sygn. akt [...]) nie przysługuje żaden zwyczajny środek zaskarżenia.

2.3. Dochowany został trzymiesięczny termin wniesienia skargi zastrzeżony w art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK, gdyż powyższe, ostateczne orzeczenie wraz z uzasadnieniem, zostało doręczone skarżącej 28 marca 2019 r., a skarga została złożona w Trybunale 27 czerwca 2019 r. (data wniesienia).

2.4. Skarżąca prawidłowo określiła przedmiot kontroli, tj. art. 66 ust. 1 pkt 5 lit. b i c ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2018 r. poz. 1184, ze zm.; dalej: p.o.a.). Przepis ten był bowiem podstawą prawną orzeczenia, w związku z którym skarżąca wniosła skargę do Trybunału.

2.5. Zakwestionowanemu w skardze przepisowi skarżąca zarzuciła naruszenie konstytucyjnej zasady równości oraz demokratycznego państwa prawnego w związku z naruszeniem uregulowanej w art. 65 ust. 1 Konstytucji wolności wyboru i wykonywania zawodu.

2.6. Skarżąca wskazała, w jaki sposób – jej zdaniem – zakwestionowany w skardze art. 66 ust. 1 pkt 5 lit. b p.o.a. narusza powyższe gwarancje. Zarzuciła bowiem, że przez wskazaną wyżej normę ustawodawca doprowadził do dyskryminacji pracowników Prokuraturii Generalnej. W swojej treści norma ta przyznaje przywilej wpisu na listę adwokatów bez konieczności ukończenia szkolenia aplikacyjnego oraz złożenia egzaminu adwokackiego pracownikom kancelarii adwokackich, radcowskich, spółek jawnych, partnerskich, komandytowych i komandytowo-partnerskich oraz zespołów adwokackich pomijając wykwalifikowanych pracowników Prokuraturii Generalnej.

Z uwagi na ustawowe zadania Prokuraturii Generalnej – jak podkreśla skarżąca – uczestniczyła ona w postępowaniach przed najważniejszymi organami sądowicznymi w polskim i międzynarodowym systemie prawnym (zwłaszcza przed Sądem Najwyższym i międzynarodowymi trybunałami arbitrażowymi), w związku z tym doświadczenie wynikające z tej praktyki nie może być uznane za mniej cenne niż doświadczenie zdobywane przez pracowników wymienionych wyżej jednostek organizacyjnych.

2.7. Zarzut niekonstytucyjności formułowany wobec art. 66 ust. 1 pkt 5 lit. c p.o.a. może budzić wątpliwości w zakresie zadośćuczynienia konstytucyjnym i ustawowym przesłankom przedmiotu kontroli w postępowaniu inicjowanym skargą konstytucyjną. Skarżąca podnosi w tym zakresie w zasadzie jedynie argumenty dotyczące niewłaściwego – jej zdaniem – zastosowania tej normy przez Ministra Sprawiedliwości, Wojewódzki Sąd Administracyjny i Naczelny Sąd Administracyjny. Polega ono w ocenie skarżącej na przyjęciu założenia, że obowiązki dotyczące sporządzania projektów aktów prawnych powinny trwać nieprzerwanie przez sprecyzowany w tej normie prawnej okres, a nie wynikać jedynie z tymczasowych potrzeb pracodawcy. Wydaje się jednak, że przesądzenie tej kwestii na etapie kontroli wstępnej – w tym wypadku – byłoby przedwczesne, dlatego celowe jest dopuszczenie jej do merytorycznego rozstrzygnięcia.

3. W związku z powyższym, zważywszy na to, że sformułowane przez skarżącą zarzuty nie są oczywiście bezzasadne, Trybunał Konstytucyjny – na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p.TK – postanowił nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg w części dotyczącej zaskarżenia art. 66 ust. 1 pkt 5 lit. b p.o.a.